

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 349/2020-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovéj a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Ošváth, s. r. o., Vajanského 1955/58, Piešťany, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ing. Peter Ošváth, PhD., LL.M., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 stavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 35/2015 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť ■■■■■ o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júna 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Ošváth, s. r. o., Vajanského 1955/58, Piešťany, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ing. Peter Ošváth, PhD., LL.M., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 35/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou z 18. novembra 2015 domáha v napadnutom konaní vedenom okresným súdom náhrady škody na zdraví a ochrany osobnosti. Uvádza, že v konaní do 2. decembra 2016 nebol vykonaný žiadny úkon, preto sa urgenciami z 2. decembra 2016 a 6. februára 2017 a následne sťažnosťou na prietahy z 23. februára 2017 obrátila na predsedníčku okresného súdu. Predsedníčka listom zo 17. marca 2017 vybavila sťažnosť ako opodstatnenú, za prietahy sa ospravedlnila a prisľúbila dohľad nad ďalším konaním v predmetnej veci.

3. Sťažovateľka poukazuje na neefektívny postup okresného súdu v súvislosti s pojednávaním vo veci, keď došlo k štvornásobnému odročeniu pojednávania z dôvodov na strane právneho zástupcu žalovaného, pričom dôvodom boli kolízie s iným pojednávaním či jeho náhla práceneschopnosť, o ktorej mu potvrdenie vystavila jeho matka – obvodná lekárka. Sťažovateľka podala opätovne sťažnosť na prietahy v konaní zastupujúcej predsedníčke okresného súdu, ktorá ju vyhodnotila listom z 18. januára 2019 ako nedôvodnú. Keďže sťažovateľka nebola spokojná so spôsobom vybavenia sťažnosti,

obrátila sa na predsedu Krajského súdu v Trnave, ktorý v odpovedi zo 7. marca 2019 uviedol, že sťažovateľkinu sťažnosť na prietahy v konaní považuje za opodstatnenú.

4. Podľa názoru sťažovateľky dochádza v napadnutom konaní naďalej k prietahom, okresný súd nekoná v primeraných časových lehotách, nemá náležité rozvrhnutú organizáciu práce, postupuje neefektívne, pričom vec nie je právne ani skutkovo zložitá. Sťažovateľka uvádza, že od začatia konania poskytuje okresnému súdu súčinnosť, v konaní vystupuje aktívne a nenesie tak podiel na prietahoch v napadnutom konaní. Požaduje finančné zadost'učinenie vo výške 10 000 €, ktoré odôvodňuje pretrvávajúcou právnou neistotou. Ako uvádza, *„trpí negatívnymi následkami ako duševné utrpenie, stres, trauma, krivda, neistota, poníženie, ktoré obeť pociťovala a prežívala ako priamy dôsledok porušenia práva“*.

5. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [redacted]... podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod. pod sp. zn.: 8 C/35/2015 bolo porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky v zmysle § 127 ods. 2 prikazuje Okresnému súdu Piešťany, aby vo veci konal bez prietahov a odstránil vzniknuté prietahy v konaní sp. zn.: 8 C/35/2015, ktorých sa vo veci sťažovateľky dopustil.

3. [redacted]... sa priznáva primerané finančné zadost'učinenie vo výške 10.000,- Eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť jej do dvoch (2) mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia na bankový účet jej právneho zástupcu, uvedený v záhlaví tejto sťažnosti.

4. Okresný súd je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 421,86 eur (slovom: Štyristodvadsatjeden eur a osemdesiatšesť centov) na bankový účet jej právneho zástupcu, uvedený v záhlaví tejto sťažnosti, a to do dvoch (2) mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Relevantná právna úprava a posúdenie vecí ústavným súdom

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2018 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Ústavný súd si v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti vyžiadal z okresného súdu príslušný spis a zároveň požiadal o vyjadrenie k ústavnej sťažnosti. K sťažnosti sa vyjadril predseda okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 290/20 doručenom 13. júla 2020, v ktorom okrem iného uviedol prehľad procesných úkonov v napadnutom konaní a vyjadrenie zákonnej sudkyne. Zákonná sudkyňa poukazuje najmä na nedostatočné personálne obsadenie súdu a svoju nadmernú zaťaženosť, pričom v závere vyjadrenia uvádza, že je toho názoru, že „súd koná plynulo a bez prieťahov“. Predseda okresného súdu vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

14. Z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 35/2015 ústavný súd vyhotovil chronologický prehľad úkonov v napadnutom konaní:

- 18. november 2015 – doručená žaloba o náhradu škody na zdraví a ochranu osobnosti,
- 13. apríl 2016 – výzva súdu žalobkyni, z akého titulu si uplatňuje nemajetkovú ujmu,
- 3. jún 2016 – doručená odpoveď žalobkyne,
- 26. jún 2016 – výzva na zaplatenie súdneho poplatku,
- 7. júl 2016 – zaplatený súdny poplatok,
- 16. december 2016 – výzva žalovanému na vyjadrenie k žalobe,
- 13. január 2017 – výzva žalobkyni, aby predložila plnú moc na zastupovanie v konaní,
- 1. februára 2017 – doručené vyjadrenie žalovaného k žalobe,
- 6. februára 2017 – vstup intervenienta do konania,

- 27. február 2017 – výzva žalobkyni, aby sa vyjadrila k vyjadreniu žalovaného,
- 22. marec 2017 – doručené vyjadrenie žalobkyne,
- 24. apríla 2017 – výzva žalovanému, aby sa vyjadril s stanovisku žalobkyne,
- 15. máj 2017 – doručené vyjadrenie žalovaného,
- 18. máj 2017 – doručené vyjadrenie intervenienta a jeho žiadosť o vydanie opravného uznesenia, v ktorom bude uvedený v záhlaví,
- 16. jún 2017 – doručené vyjadrenie žalobkyne k stanovisku žalovaného,
- 3. júl 2017 – vyhotovené opravné uznesenie,
- 8. september 2017 – pojednávanie odročené kvôli vade v doručení predvolania žalovanému,
- 2. október 2017 – vyjadrenie žalovaného k stanovisku žalobkyne,
- 27. november 2017 – žalovaný predložil súkromný znalecký posudok,
- 30. november 2017 – vyjadrenie intervenienta k znaleckému posudku,
- 11. december 2017 – žalovaný vzniesol námietku premlčania a zároveň založil do spisu plnú moc pre advokáta,
- 18. december 2017 – vyjadrenie žalobkyne k znaleckému posudku, pojednávanie vo veci, vykonanie dokazovania, výsluch znalca,
- 23. apríl 2018 – pojednávanie odročené na 30. apríl 2018 z dôvodu účasti sudcu na školení a následne na 27. jún 2018 z dôvodu kolízie pojednávaní oznámenej právny zástupcom žalovaného,
- 11. jún 2018 – vyjadrenie žalovaného, predložený ďalší súkromný znalecký posudok,
- 12. jún 2018 – znalecký posudok zaslaný na vyjadrenie žalobkyni a intervenientovi,
- 26. jún 2018 – právny zástupca žalovaného sa ospravedlnil zo zdravotných dôvodov, pojednávanie odročené na 19. november 2018,
- 9. júl 2018 – vyjadrenie intervenienta k znaleckému posudku,
- 10. august 2018 a 6. september 2018 – vyjadrenie žalobkyne k znaleckému posudku,
- 14. november 2018 – stanovisko žalovaného k vyjadreniu žalobkyne,
- 19. november 2018 – pojednávanie odročené z dôvodu práceneschopnosti sudcu,
- 15. apríl 2019 – vec prerokovaná, vykonané dokazovanie, odročená na 10. júl 2019,

- 4. júl 2019 – intervenient sa ospravedlnil, netrval na svojej účasti na pojednávaní a 9. júla 2019 sa ospravedlnil právny zástupca žalovaného z dôvodu práceneschopnosti,
- 16. september 2019 – doručené vyjadrenie žalovaného k stanovisku žalobkyne z 5. júna 2019,
- 23. september 2019 – pojednávanie, vykonané dokazovanie, žaloba vzatá sčasti späť,
- 18. november 2019 – pojednávanie, pripustenie zmeny žaloby,
- 19. november 2019 – súd žiada stomatológa o zaslanie zdravotnej dokumentácie žalobkyne,
- 11. december 2019 – pojednávanie vo veci, vykonané dokazovanie, odročené na 10. február 2020 na účel výsluchu svedka,
- 10. február 2020 – pojednávanie odročené z dôvodu, že uznesenie o zmene žalobného petitu nenadobudlo právoplatnosť,
- 8. apríl 2020 – pojednávanie odročené v súvislosti s opatreniami v súvislosti so šírením vírusu COVID 19,
- 19. máj 2020 – doručené vyjadrenie žalobkyne,
- 20. máj 2020 – pojednávanie sa uskutočnilo, vec prerokovaná, pojednávanie následne odročené na 11. november 2020 na účel výsluchu [REDACTED]

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

16. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6

ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

17. V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

18. Vychádzajúc zo svojich zistení uvedených v bode 14 tohto uznesenia, ústavný súd konštatuje, že v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci ide o konanie, ktoré do dňa predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom trvá štyri a pol roka, pričom v jeho doterajšom priebehu okresný súd postupoval v zásade plynulo, okrem neodôvodnenej nečinnosti v období od 7. júla 2016 do 16. decembra 2016. Za nedostatočne efektívny je možné označiť i postup okresného súdu v období od 23. apríla 2018 do 15. apríla 2019, keď došlo opakovane o odročení nariadeného pojednávania, avšak ani v tomto období nebol súd nečinný (bol predložený znalecký posudok, ktorý súd doručoval stranám, následne doručoval ich vyjadrenia k posudku a stanoviská k týmto vyjadreniam).

19. Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre viackrát poukázal aj na to, že ak orgán štátnej správy súdov uzná sťažnosť na priet'ahy v konaní za dôvodnú, nemusí to viesť bez ďalšieho k prijatiu v nadväznosti na to podanej sťažnosti podľa čl. 127

ústavy na ďalšie konanie, pretože ústavný súd, pridržiavajúc sa doterajšej judikatúry, považuje za potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie opatrení s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08, IV. ÚS 27/09).

20. Ústavný súd je toho názoru, že v právnej veci sťažovateľky sťažnosti na prietahy podané predsedníčke okresného súdu mali vplyv na zefektívnenie a plynulosť konania súdu.

21. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že doterajší postup okresného súdu v namietanom konaní je síce poznamenaný prietahmi, avšak tieto nedosahujú takú intenzitu, že by ich bolo možné kvalifikovať (prihliadajúc na doterajšiu dĺžku a predmet napadnutého konania, z ktorého vyplýva istý stupeň skutkovej náročnosti veci) ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť posúdil ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju v zmysle § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní odmietol (obdobne napr. II. ÚS 24/06, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 300/08) (výrok rozhodnutia). Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako takej sa ústavný súd ďalšími sťažovateľkou uplatnenými návrhmi nezaoberal.

22. Na záver však ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a v prípade, že neefektívna činnosť okresného súdu bude pokračovať, sťažovateľka sa môže opätovne obrátiť na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu